

сприяння залученню об'єктів культурної архітектурної спадщини до національних та світових туристичних маршрутів.

Отже, дуже важливо мати стратегію збереження історико-культурних пам'яток, якими і є садиби-мастки польських магнатів та шляхтичів, на державному рівні. Також, позитивним є досвід залучення польських організацій з охорони і наукових досліджень польської культурної спадщини та меценатів. Співпраця польських й українських вчених вже має позитивний досвід відновлення замків у Львівській та Волинській областях.

Oksana Salad

Polish receptions in the Ukrainian architecture of Kharkov in the 19th - early 20th centuries

The article reveals the place of architectural heritage of XIX - early XX centuries in Slobozhanshchina, emphasizes that in Kharkov the heritage of Polish architecture, which is an integral part of the general architectonics of the city, is represented.

The historical and cultural resources of the Ukrainian-Polish heritage of Kharkiv are presented, where cult buildings, dwellings, apartment buildings and estates of representatives of the Polish intelligentsia and entrepreneurs occupy a significant place. Much attention was paid to the work of two Polish architects who, while designing buildings of different nature, tried to preserve the national features of the structures.

Keywords: *architecture, Polish historical and architectural heritage, Slobozhanshchyna, Kharkiv, preservation of monuments of Polish Polish-Ukrainian cooperation.*

польське громадське зібрання «Польський дім», сам будинок не зберігся). Архітектор був серед його засновників, а згодом – став членом правління⁹. Головною метою цієї організації було об'єднання поляків Харкова, підтримка польської культури, традицій, вивчення історії та літератури, надання допомоги нужденним співвітчизникам.

Відзначимо, що протягом цілого року виникали труднощі із відкриттям «Польського дому». Харківський поліцмейстер запідозрив двох засновників організації у політичній неблагонадійності: О. Квятковського через його членство у Харківському комітеті Конституційно-демократичної партії в 1906 р., а І. Кноппе – внаслідок участі того ж року у недозволеній урядом Спільці інженерів і техніків. Характеризуючи З. Харманського та позосталих засновників, поліцмейстер написав: «мають хороші моральні чесноти і в політичному відношенні ні в чому негожому не помічені». Своєю чергою, чиновники «Харківського губернського присутствія у справах про товариства і союзи» знайшли ознаки невідповідності статуту «Польського дому» чинному законодавству. Зокрема, вказувалося на те, що документ передбачає відкриття бібліотеки, але «не містить інструкцій про те, що каталоги книг і періодичних видань бібліотеки повинні бути представлені на затвердження Харківському губернаторові».

Вивчаючи творчу спадщину обох архітекторів важливо відзначити, що їхня діяльність на території Харкова відбувалася у взаємодії та співпраці з українськими архітекторами, тому у місті у цей період виникає архітектурний стиль, у якому присутні польсько-українські мотиви. Будівлі різні за своєю стилістикою, художнім задумом, монументальністю та якістю спорудження. Кожна з них демонструє художню творчість

⁹Жур М., История римско-католической церкви в Харькове // Польський альманах. Польська діаспора у Харкові. Історія та сучасність; Матеріали наукової конференції у Харкові, 24 квітня 2004 року. – Х.: Майдан, 2004. – С. 8-20.

архітекторів, сумлінність будівників, які базувалися на фінансовій спроможності замовників із числа польської та української інтелігенції. Це був важливий досвід для обох народів. І сьогодні ми маємо можливість його досліджувати.

На жаль, сьогодні, будівлі знаходяться у поганому стані і потребують уваги з боку суспільства та фахівців-реставраторів. Фактично, збереглися декілька десятків будинків та Собор Успення Пресвятої Діви Марії церква. Мур навколо монастиря, хоч і стилізований під Середньовіччя, цілком сучасний. Дзвіниця взагалі у процесі будівництва¹⁰.

Одним із важливих і перспективних аспектів нашого дослідження є вивчення умов, які необхідно створити для збереження польської та української архітектурної спадщини. Унаслідок історичних подій, руйнівних сил часу, знецінення об'єктів у певний період історії, а також через перебудови, переобладнання під відповідні установи, організації тощо, збереженні архітектурні пам'ятки змінили свої функції та первинний вигляд. Саме проблеми вивчення, збереження, передачі культурної спадщини наступним поколінням ставить перед науковцями та користувачами завдання забезпечити життєздатність історичному середовищу.

На нашу думку, збереження історичних пам'яток архітектури можна покращити за умови виконання необхідних завдань:

- забезпечити державний облік та контроль за збереженням і використанням об'єктів культурно-історичної спадщини;
- провести з урахуванням сучасного інформаційного рівня паспортизацію об'єктів культурно-історичної спадщини;
- сприяти залученню інвестицій у діяльність по збереженню, реставрації, реабілітації і використання пам'яток та об'єктів;

¹⁰Історія Харкова у пам'ятних дошках. Фактографічні та бібліографічні відомості. Режим доступу: http://mevorydoskikharkov.blogspot.com/2016/03/blog-post_9.html

Міхаловський 35 років працював на посаді міського інженера, за його проектами побудували вісім мостів, під його керівництвом споруджували водопровід і прокладали кінну залізницю, мостили вулиці та тротуари. Але центральне місце в його роботі займала архітектура. Одна з робіт - будівля Міського Будинку, включене при капітальній реконструкції в обсяг сучасної будівлі Міськради. До наших днів збереглися костел, колишня будівля художньої школи та будинок з відомим всім харків'янам магазином солодощів¹.

Найбільш вражаючою пам'яткою архітектури цього періоду став Римо-католицький костел Успіння Пречистої Діви Марії. Ця споруда стала символом польської ідентичності для закинутих на чужину поляків, можливості жити як цілісний суспільний організм. Одночасно костел постав місцем, де представники польського народу могли зустрічатися і спілкуватися незалежно від титулів та звань². Будівництво та оздоблення костелу вів архітектор польського походження, який вже мав досвід спорудження таких будівель. Архітектор Болеслав Міхаловський виконати виконав проект та запровадив нагляд за будівництвом. Польська община, на знак подяки за прекрасну архітектурну святиню віддячила митця, 500 карбованцями³.

Костел був дуже оригінальною спорудою для тогочасного Харкова. «Особливістю костелу виконаного у неоготичному стилі, є склепіння. Оскільки неф виявився надто широким, щоб можна було збудувати над

¹Тимофієнко В. Г. Зодчі України кінця XVIII - початку XX століть: біографічний довідник. - К.: НДІТІАМ, 1999. - 477 с. - http://alyoshin.ru/Files/publika/timofienko/tim_zodchi_000.html

²Зайонц Є. Невідомі джерела історії першої польської римо-католицької парафії у Харкові. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. Вип. 74. 2016. С. 317-318. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIFL_2016_74_69

³Любов Жванко. Видатні поляки і Харків: біографічний словник (1805-1918). Харків: Золоті сторінки, 2018. Режим доступу: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/doslidzhennya/2481-lyubov-zhvanko-poloniya-kharkova-1805-1918-shtrikhi-do-portretu>

ним муроване склепіння, було збудовано так звану купольну стелю. Зроблено, зокрема, залізні арки, поєднані залізними путами, а на них покладено, вкладену всередину, міцно обпалену, цеглу. Ця стеля імітує зовсім непогане реальне склепіння і гармонізує із загальним стилем будови. Всередині костелу знаходяться три вітари: великий - Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії і два бічні - Господа Ісуса з образом, написаним Г. Семирадським, а також святого Антонія»⁴.

Інший відомий архітектор польського походження Маріам-Йосиф-Здислав також став активним учасником формування архітектурного образу Харкова. Харманський народився у 1859 р. у Катеринославі (нині - Дніпро). Навчався в Санкт-Петербурзькому інституті цивільних інженерів, який закінчив у 1885 р., отримавши звання цивільного інженера і I розряду. Після служби у Новочеркаську З. Харманський в 1890 р. переїздить до Харкова. Спочатку він працював молодшим інженером при Харківському губернському правлінні, а з 1896 по 1917 рр. обіймав посаду губернського земського інженера та завідувача технічного відділу Міської управи. Водночас - очолював комісію з облаштування міської каналізації. З. Харманський брав участь у розробці «Правил забудови міста Харкова», які були затверджені Міською думою та діяли до 1917 р.⁵.

На початку своєї кар'єри З. Харманський дотримувався стильових форм неокласицизму і необароко, у подальшому - модерну. Свідченням обдарованості цього польського інженер-архітектора є багато приватних замовлень, які він виконав у Харкові.

У 1893 р. З. Харманський взяв участь у реконструкції будівлі Міського театру на вулиці Сумській (нині - Харківський державний

⁴Зайонц Є. Невідомі джерела історії першої польської римо-католицької парафії у Харкові. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. Вип. 74. 2016. С. 317-318. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIFL_2016_74_69

⁵Полякова Ю. Ю. Архитекторы Харькова польского происхождения // Польська діаспора у Харкові: історія та сучасність. - Харків, 2004. 23-26

ЗМІСТ

<i>Іван Федорович</i> ПРОКОПЕНКО	ВСТУПНЕ СЛОВО.....	3
<i>Janusz</i> JABŁOŃSKI	SŁOWO WSTĘPNE.....	6
<i>Sergii</i> СЕРЯКОВ	ПЕРЕДМОВА	8
<i>Marek</i> MIKOŁAJCZYK	IDEOLOGICZNY WYMIAR POLSKO-RADZIECKIEJ WSPÓŁPRACY UNIWERSYTECKIEJ NA PRZYKŁADZIE WYMIANY MIĘDZY UAM I UNIWERSYTEM CHARKOWSKIM	14
<i>Ольга</i> РЯБЧЕНКО, <i>Тетяна</i> МАЛИНИНА	ОБМІННІ СТУДЕНТСЬКІ БУДІВЕЛЬНІ ЗАГОНИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ХАРКОВА ТА ПОЛЬСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ (1960-1980-ті рр.)	33
<i>Ольга</i> НИКОЛАЄНКО	ТРАГЕДІЯ ХАРКІВСЬКОЇ ПОЛОНІЇ: СПРАВА ПОЛЬСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВОЙСЬКОВОЇ НА ХАРКІВЩИНІ У 1937 Р.	52
<i>Світлана</i> БЕРЕЖНА, <i>Ольга</i> ДОВЖЕНКО	НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ТА ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МИРОСЛАВА ГАВРИЛІВА	63
<i>Ольга</i> ГОНЧАРОВА	ПОЛЯКИ В СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ, СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОМУ ТА КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОМУ ЖИТТІ ХАРКІВЩИНІ У 1920-ТІ – 1930-ТІ РОКИ	70
<i>Світлана</i> БЕРЕЖНА, <i>Вікторія</i> ПЛАХТЄЄВА	ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА НА СЛОБОЖАНЩИНІ У ФОНДАХ ДЕРЖАВНИХ АРХІВІВ ХАРКІВСЬКОЇ, ПОЛТАВСЬКОЇ ТА СУМСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ	87
<i>Віра</i> ІВАНОВА	ПОЛЬСЬКА ГРОМАДА МІСТА СУМИ ХІХ – 2-Ї ДЕКАДИ ХХ СТ.: ІСТОРІЯ ТА ПРОБЛЕМИ ІСТОРІСПИСАННЯ	95
<i>Микола</i> ТРУБЧАНІНОВ, <i>Микола</i> МАСЛОВ	РОЛЬ ЕТНІЧНИХ ПОЛЯКІВ У РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО БДЖІЛЬНИЦТВА НА СЛОБОЖАНЩИНІ У ДОБУ ЇЇ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОРІЧЧЯ.....	109
<i>Валентин</i> ЄРЬОМІН	АЛЕКСАНДР МАЛІНОВСЬКИЙ (1869-1922 РР.): ХАРКІВСЬКИЙ ПЕРІОД РЕВОЛЮЦІОНЕРА	118
<i>Олена</i> САМОЙЛЕНКО, <i>Олександр</i> САМОЙЛЕНКО	НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ТА АДМІНІСТРАТИВНО- ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ БРАТІВ М.О. ТА П.О. ЛАВРОВСЬКИХ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.	127
<i>Ігор</i> КРИВОШЕЯ	ВНЕСОК ПОЛЬСЬКИХ АРИСТОКРАТІВ У РОЗВИТОК ОСВІТИ НА СЛОБОЖАНЩИНІ: СЕВЕРИН ПОТОЦЬКИЙ І УНІВЕРСИТЕТ У ХАРКОВІ	134

<i>Василь</i> МИКИТЮК, <i>Світлана</i> МИКИТЮК	ВНЕСОК ПРОФЕСОРІВ ПОЛЬСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ У РОЗБУДОВУ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ І НАУКИ НА СЛОБОЖАНЩИНІ У ХІХ СТОЛІТТІ	139
<i>Марія</i> ЛУЦЕНКО	ІНКОРПОРАЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ ДВОРЯНСЬКИХ РОДІВ СЛОБОЖАНЩИНІ ДО СКЛАДУ РОСІЙСЬКОГО ДВОРЯНСТВА	149
<i>Оксана</i> САЛАТА	ПОЛЬСЬКІ РЕЦЕПЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ АРХІТЕКТУРІ ХАРКОВА ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	158
	ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	168

академічний український драматичний театр імені Т. Г. Шевченка). Роботи проводились під керівництвом іншого відомого польського інженер-архітектора Б. Михаловського. Разом з іншими фахівцями З. Харманський працював над зовнішньою формою та інтер'єром будівлі театру⁶.

Яскравим прикладом втілення у камені стилю модерн є будинок колишньої Російсько-американської гумової мануфактури «Трикутник», споруджений у 1901 р. на вулиці Катеринославській (суч. Полтавський шлях). Перша гумова фабрика у Російській імперії з центром виробництва у Санкт-Петербурзі була відкрита у 1860 р. і ретельно охороняла секрет створення гуми. Назва «Трикутник» в одному з документів, адресованих міністерству фінансів, пояснювалася наступним чином: «У знаку фірми трикутник – найголовніше, що кидається в очі навіть неписьменному покупцеві». Ця будівля лише нещодавно була реконструйована після пожежі, що сталася ще у 1980-х рр.

Перлиною творчості польського інженер-архітектора З. Харманського став житловий будинок на вулиці Пушкінській у 1912 р. Він належав професору-хірургу Цукерману і ще 12 пайовикам. Дім повністю відповідав тогочасними стандартам комфорту – його трьох- та шести-кімнатні квартири були підключені до парового опалення, електрики, каналізації, телефону. На верхні поверхи мешканців будинку підіймав ліфт, в якому стояв шкіряний диванчик та висіло дзеркало⁷.

Комплекс селекційної станції на Московському проспекті, який спорудили у 1913 р. за проектом З. Харманського та Є. Сердюка, є одним із перших будинків у Харкові у стилі українського модерну. Асиметрична

⁶Кушлякова Н.М. Інженери-архітектори польського походження в харківському відділенні імператорського російського технічного товариства // Історичний архів. Наукові студії: Збірник наукових праць. – 2009. – Вип. 3. 120.

⁷Тимофієнко В. Г. Зодчі України кінця XVIII - початку XX століть: біографічний довідник. – К.: НДТІАМ, 1999. – 477 с. http://alyoshin.ru/Files/publika/timofienko/tim_zodchi_000.html

будівля прикрашена вежею з багатоярусним шатровим покриттям. Можна помітити ікаву деталь: вежу врівноважує високий чотириохскатний дах, який нагадує криті соломою українські мазанки. Нині тут знаходиться Інститут рослинництва імені В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України.

Найвідомішою спорудою З. Харманського є Харківський іподром, який донині залишається прикрасою нашого міста та вважається однією з найкращих будівель такого призначення. Проте дерев'яна будівля була ненадійною з точки зору пожежної безпеки, тому вже у 1907 р. замість неї розпочинається будівництво нової кам'яної трибуни іподрому. Вона була зведена у стилі романтичного модерну, у формі двоповерхової споруди з масивними вежами, в центрі якої розміщувалася простора зала з касами тоталізатора [3, 40]. З боку бігового поля знаходяться трибуни на 600 місць, оздоблені металевим навісом. Архітектор керував будівництвом трибуни протягом 1907–1914 рр.

Окрім цього за проектами З. Харманського у місті Харкові побудовані особняк на вул. Садовій (1903 р., нині – видавництво «Прапор»); прибутковий будинок і приватна лікарня доктора Й. Ар'є на вул. Пушкінській, 7 (1910 р., у прибудованих домах квартири здавалися домовласником в оренду); житловий будинок Нерослева з магазином на вул. Катеринославській (1912 р., нині – Полтавський шлях)⁸.

Важливим, на нашу думку є те, що цей інженер-архітектор брав активну участь у житті польської громади міста. У 1908 р. за проектом З. Харманського, який тоді був старостою місцевої римо-католицької парафії, на місці першого у Харкові костюлу, на розі вул. Малосумської (нині – вул. Гоголя) та пров. Провіантного (нині – пров. Мар'яненко), була споруджена нова будівля «Польського дому» (офіційна назва – Харківське

⁸Полякова Ю. Ю. Архитекторы Харькова польского происхождения // Польська діаспора у Харкові: історія та сучасність. – Харків, 2004. 113.

Оксана Салата

ПОЛЬСЬКІ РЕЦЕПЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ АРХІТЕКТУРІ ХАРКОВА XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

Культура і мистецтво відіграють важливу роль у житті кожної окремої людини, виступають засобом акумуляції, збереження і передачі людського досвіду наступним поколінням. Зокрема архітектура формує навколишнє середовище, у якому відображені народні традиції та традиції епохи.

У будь яку епоху культура згуртовує людську спільноту, забезпечує її цілісність. Вона є важливим чинником процесу самоідентифікації, вона визначає, хто ми є у взаєминах із собі подібними, з сусідами та з людськими спільнотами всього світу.

В Україні ми маємо багату культурну спадщину, що залишилася нам від спільнот, з якими протягом багатьох віків ми перебували у тісних зв'язках під владою різних держав. Зокрема величезна архітектурна спадщина залишилася нам від польського народу.

Важливим питанням залишається процес усвідомлення власної культурної спадщини у контексті збереження традицій українського народу та народів, культура яких у певні періоди нашої історії інтегрувалася у наш життєвий простір.

Ми маємо усвідомити, що історична цінність пам'яток культури виявляється не лише у пізнавальному плані. Вони є свідками подій, або дуже віддалених, або, значних для історії і культури людства, України, даного регіону.

У пізнавальному контексті історична цінність пам'ятки культури виражається передусім у тому, що вона служить носієм інформації про минуле, тобто історичним джерелом. Ця інформація має різносторонність і

проявляється в абсолютно різних сферах, що дозволяє розглядати пам'ятку як специфічне і комплексне історичне джерело. З точки зору істориків, первинний інтерес представляє пряме свідчення пам'яток про соціальну структуру суспільства. Так, у великій кількості пам'яток архітектури Харкова яскраво проявилися істотні риси соціального устрою цього регіону у XIX – початку XX століттях.

Звідси предметом нашого дослідження є проблема збереження архітектурної спадщини польської шляхти XIX – початку XX ст. на території м. Харкова. Серед історико-культурних ресурсів українсько-польської спадщини Міста вагоме місце займають споруди, зведені архітекторами Болеславом Михаловским та Здиславом Харманським.

Болеслав Михаловський був автором ряду пам'яток архітектури Харкова кінця XIX - початку XX століть. Зодчий народився в 1830-му в Вільнюсі в родині польських дворян, працював в різних містах Росії і в Полтаві. До Харкова Михаловський переїхав у віці 44 років, тут і настав завершальний період його життя і діяльності, який виявився дуже плідним.

Працюючи у Харкові, спорудив цілу низку будівель, зокрема: навчальний корпус 2-ї жіночої гімназії на Вознесенській площі, Купецьку біржу на Миколаївській площі, Міську думу на Миколаївській площі, комерційний клуб із оперним залом на вул. Римарській, мурований римсько-католицький костел Успення Пречистої Діви Марії на вул. Гоголя, Оперний театр (дерев'яна споруда) та багато інших споруд, більшість з яких сьогодні, на жаль, зруйновані або перебудовані.

Крім того, влаштовував на вулицях міста водостоківі труби, спостерігав за спорудженням водопроводу, кінної залізниці.

Брав участь у розробці генерального плану міста (1895 - 1897 рр., співавтори Г. Стрижевський, М. Шевцов, Ф. Шустер, А. Кондратовський, М. Брандтнер). Видав нариси про бруккування міст і Харкова, в місцевих газетах друкував полемічні статті щодо забудови і благоустрою.

УДК 7.067
П53

Збірник видано за фінансової підтримки
Генерального Консульства Республіки Польща у Харкові –
співорганізатора проведення міжнародної наукової конференції
«Польсько-українська культурна спадщина на Слобожанщині:
національна специфіка і взаємні впливи»

П53 **ПОЛЬСЬКО – УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА НА
СЛОБОЖАНЩИНІ: НАЦІОНАЛЬНА СПЕЦИФІКА І
ВЗАЄМНІ ВПЛИВИ.** Матеріали міжнародної наукової конференції
(Харків, ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 7-8 листопада 2019 р.) / Харк. нац.
пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. – Х.: Видавець О. А. Мірошніченко, 2019. –
160 с.

ISBN 978-617-7618-32-3

На сторінках цієї книги українські і польські науковці намагаються проаналізувати тісні освітньо-культурні зв'язки, які протягом століть поєднують історію Польщі і Слобожанщини. Зокрема, звертається увага на важливу роль у забезпеченні подібної взаємодії Харківського університету і його контактів з польськими навчальними закладами. Чимало місця приділяється різним аспектам життя Полонії Харкова (у тому числі – трагічним сторінкам її історії у добу сталінських репресій).

Збірник адресується широкому колу читачів, які цікавляться історією України і Польщі.

На обкладинці зображено Собор Успіння Пресвятої Діви Марії у м. Харків.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
© Генеральне Консульство Республіки
Польща у Харкові
© Наукова редакція. С. Серяков
© Автори статей

ISBN 978-617-7618-32-3

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановний читачу!

Слобожанщина – це особливий регіон на історичній мапі України. Він є водночас давнім і молодим, місцем плекання культурних традицій і поширення сучасних технологій, українським і мультикультурним. Історія Слобожанщини зіткана з численних подій, явищ та персоналій, які залишили яскравий слід в минулому України, Центрально-Східної Європи, і загалом – світу. Тут народився і провів частину свого бурхливого життя славетний провідник козацтва Іван Сірко. У Харківському колегіумі (до речі, одному з найкращих навчальних закладів України XVIII ст.) викладав відомий український поет і філософ Григорія Сковорода, який зробив неоціненний вклад у скарбницю світової культури. На початку XIX ст. Харків стає колыскою українського національного відродження. Григорій Квітка-Основ'яненко, Петро Гулак-Артемовський, Ізмаїл Срезневський та численні інші представники цього руху заклали підвалини формування модерної української нації і культури. В останній третині XIX ст. Харків перетворюється на один із провідних промислових центрів Російської імперії, локомотив її стрімкої технологічної, економічної і соціальної модернізації в пореформений період. Неоціненний внесок Харкова у справу науково-технічного прогресу наприкінці XIX – на початку XX ст. засвідчується іменами Іллі Мечнікова, Льва Ландау, Семена Кузнеця, Миколи Барабашова, Івана Неклюдова і багатьох інших знаних науковців, які жили і творили в нашому місті. Вкрай важливу роль відіграла Слобожанщина також в історії української культури. Саме з Харковом виявилися тісно пов'язані імена Г.С.Сковороди і В.Н.Каразіна, долі Миколи Хвильового, Леся Курбаса, Миколи Куліша, Івана Багряного, Майка Йогансена й інших представників національного відродження 1920-х рр.

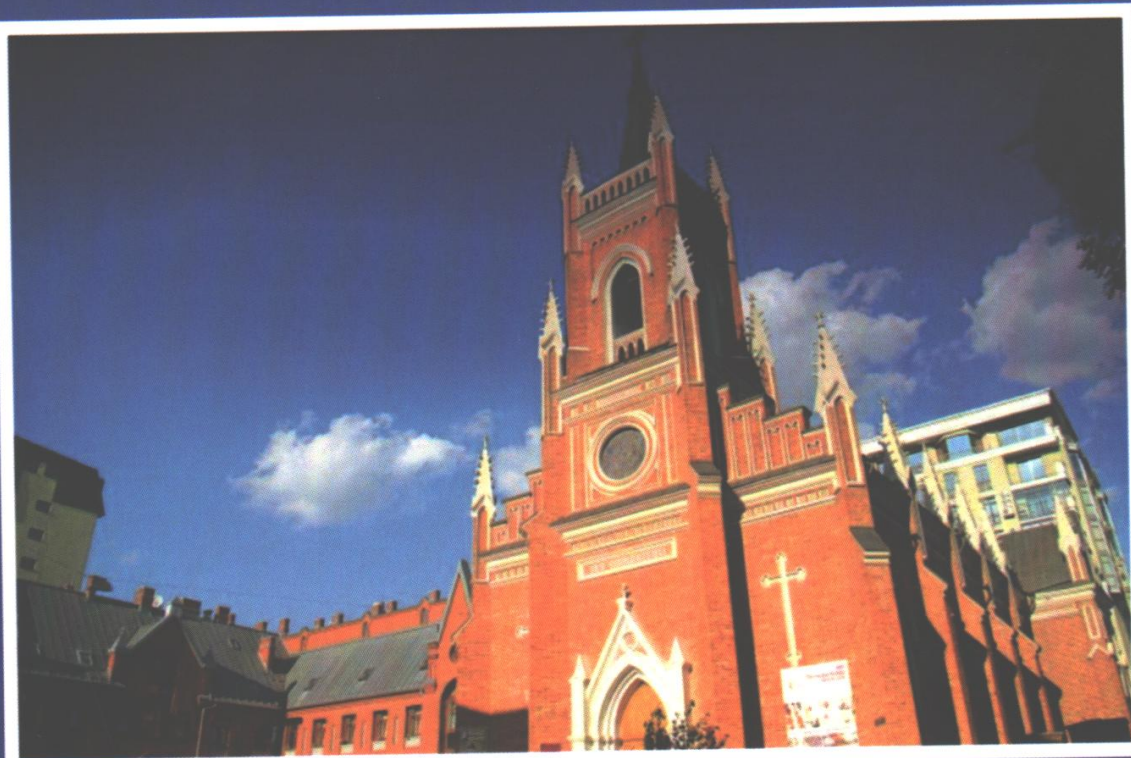

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
Генеральне Консульство
Республіки Польща у Харкові**

Генеральне Консульство
Республіки Польща
у Харкові

**Міжнародна наукова конференція
польсько-українська культурна спадщина
НА СЛОБОЖАНЩИНІ: НАЦІОНАЛЬНА СПЕЦИФІКА І ВЗАЄМНІ ВПЛИВИ**

7-8 Листопада 2019 року м. Харків